

Kuorisääntö

Kuokkalan jumalanpalveluselämässä noudatetaan Kirkkolain, Kirkkojärjestyksen, Kirkkokäsikirjan ja Jumalanpalveluksen oppaan säädöksiä ja ohjeita. Soveltavilta osin niitä sovelletaan Kuokkalan kirkkoon ja aluseurakuntaan. Kuorisäännön hyväksyy alueneuvosto. Kuorisääntöä noudatetaan aina, mutta jos jokin kohta ei joskus onnistu, niin silloin toimitaan toisin.

1. Kirkkosali jumalanpalvelustilana

Kuokkalan kirkossa toimitettavissa tilaisuuksissa noudatetaan näitä sääntöjä, ellei aluekappalaisen luvalla erikseen toisin päätetä.

1.1. Liturgiset värit

Kirkkovuoden värit tulevat esille alttarivaatteessa ja saarnatuolin kirjaliinassa, stolassa ja messukasukassa.

1.2. Kynttilät ja kukat

Liturgiset kynttilät ovat sivualttarilla. Saarnatuolin evankeliumikynttilä sytytetään evankeliumin lukua ennen ja kaksi alttarikynttilää messussa ennen ehtoollisenviettoa. Esirukousta ennen ilmoitetaan kastetut, kuulutetut/vihittävät parit sekä kuolleet ja jokaiselle sytytetään oma rukouskynttilä. Pääsiäisaamuna sytytetään kuoriin pääsiäiskynttilä, joka palaa kaikissa tilaisuuksissa helluntaihin asti. Piispan messussa käytetään lisäksi piispan kynttilää.

Alttarilla käytetään leikkokukkia. Kukkien valinnassa voidaan käyttää hyväksi Jumalanpalveluksen oppaan ohjeita kirkkovuoden pyhien ja aikojen kukista. Mikäli pitkäperjantaina käytetään kukkia, ne ovat viisi punaista ruusua.

1.3. Muuta

Kuorin yleisilmeen tulee olla rauhallinen eikä siellä säilytetä mitään sinne kuulumatonta ja siellä olevien esineiden tulee soveltua Kuokkalan kirkkoon.

Kuokkalan aluseurakunnassa soitetaan kelloja päivittäin klo 9, 12 ja 18 kirkkovuoden mukaan vaihtuvin sävelin. Messupäivinä soitetaan klo 10.45 ns. papinkellot ja yhteensoitto klo 10.57. Yhteensoitto ja päätössoitto soitetaan myös ennen muiden kirkossa pidettävien yleisten tilaisuuksien alkua.

2. Jumalanpalvelusten suunnittelu

Kuokkalan alue seurakunnassa pyritään messujen yhteisölliseen toteuttamiseen. Liturgialla on erityinen vastuu jumalanpalveluksen yleisestä johtamisesta ja kanttorilla musiikillisesta toteutuksesta. Suntio vastaa käytännön järjestelyistä.

2.1. Suunnittelu

Messua toteuttava työntekijätiimi – liturgi, avustava pappi, kanttori, messun diakoni – kokoontuu suunnittelemaan messua viimeistään edeltävän viikon keskiviikkona klo 12 Kuokkalan kirkon sakastiin, ellei toisin ole sovittu. Liturgi huolehtii muutoksista. Messun virret ja tavallisesta poikkeavat suunnitelmat ja tarvittavuudet kirjataan Katriinaan. Vapaaehtoisista vastaava pappi hankkii jokaiseen messuun maallikon ehtoollisavustajaksi. Pääosin käytetään kahta jakoparia, tarvittaessa intinktiomaljaa kirkkosalin keski-/takaosassa. Tekstien lukijoita ja muita avustajia pyydetään tarpeen mukaan. Tavoitteena on vahvistaa seurakuntalaisten osallistumista palvelutehtäviin.

2.2. Valmistelu

Messua toimittavat työntekijät saapuvat kirkolle tuntia ennen messun alkua. Vapaaehtoisten seura-kuntalaisten kanssa kokoonnutaan sakastiin viimeistään puoli tuntia ennen messua käyden vielä suunnitelmat yhdessä läpi sekä rukoillen sakaristorukous. Kirkkotila ja sakaristo rauhoitetaan mahdollisuuksien mukaan 15 minuuttia ennen messua. Liturgi, jumalanpalveluksen johtajana, vastaa palveluksen kulusta. Tehtävien jako tulee esille kuorisäännön ao. kohdissa.

Messun aikana toimii lastensalissa pyhäkoulu. Lapsityönohjaaja on huolehtinut, että joka pyhäkoulussa on pyhäkoulun opettaja. Messun jälkeen olevan kirkkokahvin/lounaan järjestävät vapaaehtoiset, jotka suntio on huolehtinut paikalle. Liturgi huomioi keittiöväen, pyhäkoulun opettajan ja muut vapaaehtoiset ennen messun alkua.

Sakaristossa on pelkistetty sanajumalanpalveluksen järjestys, jonka mukaan jumalanpalvelus toimitetaan, jos pappia ei saada paikalle.

3. Messu

Kuokkalan alue seurakunnassa käytetään toista sävelmäsarjaa.

3.1. Johdanto-osa

Ristikulkue, prosessio, muodostetaan eteiseen – kulkueristi, kaksi kynttilänkantajaa, palvelutehtävissä toimivat (esim. tekstin lukijat, pyhäkoulunopettaja ja lapset), evankeliumikirja, avustavat papit ja liturgi. Diakoni kantaa evankeliumikirjan. Kulkue lähtee liikkeelle alkuvirren laulusta. Liturgi toimittaa alkusiunauksen ja johdantosanat keskeltä kuoria tai lukupulpetista

lähettäen myös pyhäkoululaiset pyhäkoulun viettoon – lapset tulevat eteen, lauletaan virsi 499 (adventtiaikana virsi 13) ja liturgi sytyttää lyhdyn, antaa sen pyhäkoulunopettajalle ja lausuu: Jeesus sanoo: "Minä olen maailman valo. Se, joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo". Kesäaikana ei ole pyhäkoulua.

Avustava pappi kehottaa synnintunnustukseen ja johtaa yhteisen ripin joko keskeltä kuoria, jolloin hän lausuu synnintunnustuksen polvistuneena alttariin päin, tai lukupulpetista. Seurakuntalaiset lausuvat tai laulavat yhdessä papin kanssa synnintunnustuksen. Synninpäästön seurakunta ottaa vastaan laulamalla aamenen. Kiitosrukous luetaan yhteen ääneen. Erityisissä tilanteissa/muissa jumalanpalveluksissa voidaan yhteinen rippi siirtää saarnan jälkeen. Psalmi otetaan psalmin kohdalla, vastausmusiikkina tai jossain muussa kohtaa vaihtelevilla tavoilla. Yleensä koko seurakunta laulaa yhdessä psalmin Penkkipsalttarista kanttorin johdolla. Psalmiin liitetään Pieni kunnia, joka jää pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien. Kyrie toteutetaan kulloiseenkin tilanteeseen sopivimmalla tavalla. Kunnia ja Pyhälle Kolminaisuudelle omistettu kiitosvirsi jäävät pois paastonaikoina. Kunnian esilaulajana toimii muu kuin pappi. Päivän rukouksen johtaa liturgi lukupulpetista. Seurakunta laulaa aamenen.

3.2. Sanaosa

Lukukappaleet luetaan yleensä lukupulpetista. Lukijat päättävät sanomalla "Tämä on Jumalan sana" ja seurakunta vastaa "Jumalalle kiitos". Lukukappaleiden välissä on vastauksena musiikkia tai mietiskelyä. Päivän virsi, messun päävirtenä, liittyy pyhäpäivän teksteihin. Evankeliumitekstin lukee diakoni, muussa tapauksessa liturgi/saarnaaja ja se luetaan saarnatuolista, lukupulpetista tai alttarilta, voidaan käyttää myös evankeliumikulkuetta. Evankeliumikynttilän sytyttää diakoni tai liturgi halleluja-laulun aikana. Halleluja lauletaan myös vastaussanojen jälkeen. Paastonaikana, tuhkakeskiviikosta lähtien, halleluja jää pois – sen sijasta voidaan käyttää psalmilauseita. Evankeliumin lukemisen jälkeen lukija sanoo vastaussanoina "Tämä on pyhä evankeliumi" ja seurakunta vastaa "Ylistys sinulle, Kristus".

Saarna pidetään ensisijaisesti ao. vuosikerran evankeliumista. Jos saarnatekstiksi valitaan jompikumpi lukukappaleista, ei tekstien järjestystä kuitenkaan muuteta ja evankeliumi otetaan huomioon. Jos yhteinen rippi on saarnan jälkeen ja synninpäästön jälkeen tulee heti uskontunnustus, jää kiitosrukous pois. Liturgi, saarnaaja tai avustava pappi johtaa uskontunnustuksen. Ennen esirukousta avustava pappi lukee lukupulpetista ilmoitukset kastetuista, kuulutetuista/avioliiton solmineista sekä kuolleista, liturgi sytyttää jokaiselle tuohuksen ja ilmoituksiin liittyvät rukoukset lauletaan virrestä 749. Kirkolliset ilmoitukset löytyvät Katrinasta jumalanpalvelussuunnitelman kohdalta – sihteeri tai suntio on jo tulostanut sen valmiiksi. Yhteisen esirukouksen valmistelee ja johtaa diakoni. Rukouksessa huomioidaan alueelle ja seurakuntaan jätetyt esirukouspyynnöt. Rukous toteutetaan lukupulpetista. Seurakunta päättää esirukouksen laulamalla aamenen. Diakoni ilmoittaa kolehtikohteen, myös muut tarpeelliset ilmoitukset voidaan lukea tai ohjeet antaa lyhyesti tässä kohden. Kolehti kerätään uhrivirren aikana ja liturgi siunaa sen kuorissa. Kolehti viedään sakaristoon vasta jumalanpalveluksen päätyttyä. Koko vuoden kolehtikohteet kullekin sunnuntaille löytyvät listasta, joka on sakastin tavarakaapin oven sisäpuolella.

3.3. Ehtoollisosa

Uhrivirren/musiikin aikana katetaan ehtoollispöytä. Tämä on diakonin tehtävä. Ehtoollispöydän kattamisessa asetetaan alttarille osoittaen kunnioitusta kumartamalla, sytytetään alttarikynttilät, taitellaan korporaaliliina auki, siirretään sopiva määrä leipiä pateeneille ja tarvittaessa korporaaliliinalle, kaadetaan sopiva määrä viiniä kalkkeihin, asetetaan kalkit liturgista katsoen oikealle ja pateenit vasemmalle puolelle – gluteenittomat leivät omassa pienessä pateenissa ja alkoholiton viini kalkissa taaimmaisiksi, intinktiomalja keskelle taakse. Ehtoollisrukoukseen kuuluu vuororukous, prefaatio, Pyhä-hymni, asetussanoissa liturgi ottaa papin leivän tai pateenin käteensä siunaten ristinmerkillä – elevaatio tehdään leipäsanojen jälkeen. Ehtoollismaljan kanssa toimitaan samoin. Ristinmerkki tehdään vain yhden pateenin ja kalkin yli. Seurakunta laulaa Me julistamme –hymnin ja ehtoollisrukous päättyy seurakunnan vastauksena laulamaan aameneen. Isä meidän –rukous lausutaan tai lauletaan yhteen ääneen ehtoollista viettävien pöytärukouksena. Liturgin alkusanat "Isä meidän" toimivat kutsuna rukoukseen, erillistä kehotusta ei tarvita. Herran rauha –tervehdyksen jälkeen diakoni kehottaa rauhan toivottamiseen. Kättelyn jälkeen ehtoollisen jakajat jäävät seurakunnan joukkoon laulamaan Jumalan Karitsa –hymnin ehtoollisaineiden ollessa huomion keskipisteenä. Hymnin jälkeen ehtoollisen jakajat siirtyvät alttarin taakse ottaen ehtoollisvälineet, liturgi murtaa papin leivän ja lausuu ehtoolliskutsun ja tehdään elevaatio. Seurakunta, tullessaan ehtoolliselle, laulaa virttä 815, joka on heidän vastauksensa ehtoolliskutsuun. Jakoparit jakavat ehtoollisen toisilleen ja sen jälkeen seurakunnalle. Jakopareina ovat liturgi-diakoni ja avustava pappi-ehtoollisavustaja, liturgi-diakonipari jakaa saarnatuolin puolella. Mikäli mukana on kolmas ehtoollisenjakopari tai intinktiomaljasta jakava pappi, on heidän/hänen paikkansa keskikäytävällä ulko-oven kohdalla.

Erityistilanteissa ehtoollinen voidaan jakaa vain toisessa muodossa. Muuhun kirkkokuntaan kuuluva henkilö, joka ei voi nauttia ehtoollista, voi tulla siunattavaksi ilmoittaen asiasta ekumeenisen käytännön mukaisesti asettamalla oikean kätensä vasemmalle olkapäälleen. Ehtoollisleipiä ja -viiniä pyritään konsekturoimaan tarvittava määrä, leipiä lisättäessä pappi lukee hiljaisella äänellä asetussanojen leipää koskevan osan tehden ristinmerkin, viini lisätään kontaktikonsekraationa. Ehtoollisavustajat palaavat jakamisen jälkeen paikoilleen, liturgi lausuu päätössanat, peittää ehtoollisastiat, taittelee korporaaliliinan pois ja johtaa kiitosrukouksen, johon seurakunta laulaa aameneen. Kiitosrukous johdetaan alttarilta. Se voi olla myös virsi.

3.4. Päätösosa

Avustava pappi kehottaa seurakuntaa ylistysvirteen, joka lauletaan seisten. Ylistys jää pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauontain jumalanpalveluksissa. Liturgi lausuu tai laulaa siunauksen ensisijaisesti kuorin keskeltä, muuten alttarilta tai lukupulpetista. Lopuksi avustava pappi kertoo tulevan viikon tapahtumista ja messun jälkeisestä ohjelmasta, diakoni lähettää juuri ennen ristikulkuksen lähtöä. Ristikulkue järjestäytyy samaan järjestykseen kuin alussa ja lähtee liikkeelle kulkuemusiikin alettua. Seurakunta seisoo prosession aikana ja liittyy kulkueeseen.

Ylijääneet ehtoollisaineet nautitaan loppuun messun jälkeen sakaristossa, ellei diakoni ole ilmoittanut vievänsä seuraavan viikon aikana sairaanehtoollista.

4. Muut jumalanpalvelukset

Muissa jumalanpalveluksissa noudatetaan messun ohjeita soveltuvin osin.

5. Muuta muistettavaa

Suntio huolehtii tilastoinnin välittömästi Katrinaan ja kirkkopäiväkirjaan. Muut työntekijät ilmoittavat välittömästi messun jälkeen messussa toimineiden vapaaehtoisten määrän, jotta suntio saa lisättyä senkin tiedot tilastoihin.

Mikäli flyygelia on käytetty, käyttäjä huolehtii hupun flyygelin päälle. Myös soittajat huolehtivat itse nuotit ym. materiaalin takaisin oikeille paikoilleen.

Urkujen avainta säilytetään kanttorien huoneen sisäpuolella, oven vasemmalla puolella olevassa kourussa.